



دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی گیلان

دانشگاه علوم پزشکی کردستان - معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی - واحد دانش برنامه ریزی درسی

تعریف واحد برنامه ریزی درسی

برنامه ریزی درسی

برنامه های درسی ، مهمترین مؤلفه نظام آموزش عالی هر کشوری محسوب می شوند. میزان توانایی اساتید در امر تدریس ارتباط معنی داری با میزان آگاهی آنان از امر برنامه ریزی درسی دارد. با همین دلیل فرایند تدوین این برنامه ها و به ویژه شرکای اصلی که باید در تدوین آن مشارکت داشته باشند، طیف وسیعی از ادبیات برنامه ریزی درسی را به خود اختصاص میدهد . توجه به لزوم برنامه ریزی درسی و دقت در اجزاء تشکیل دهنده آن به عنوان یک سیستم و مجیوعه ، نشانگر حساسی از سازمان فکری و روند آموزشی اساتید می باشد.

. برای یادگیری موثر و دستیابی به اهداف آموزش ،داشتن اطلاع کافی و جامع از ماهیت « برنامه ریه زی درسی » مورد نیاز هیه آموزش دهنده ها می باشد .

بنابراین، با توجه به اهمیت و نقش برجسته برنامه های درسی، بررسی و تحقیق درباره کارایی هر چه بیشتر آنها در شیوه تدریس، سنجش و در نهایت یادگیری فراگیران که از نوع نگاه استاد به برنامه درسی اثر می پذیرد، (Short and Burke 1994) به سه نگاه مختلف به برنامه درسی اشاره میکنیم :

۱. برنامه درسی را یک واقعیت (fact) قلمداد نمود. این نگاه ریشه در تفکر اثبات گرایی دارد. تفکری که معتقد است، دانش کالایی است که میتواند از فردی به فرد دیگر منتقل شود.

۲. برنامه درسی را یک فعالیت (activity) قلمداد نمود. در این نگاه برنامه درسی به فعالیتهای واقعی گفته میشود که در درون کلاس درس اتفاق میافتد.

۳. برنامه درسی را یک جستجو (inquiry) قلمداد نمود. در این نگاه برنامه درسی به فرایند خلق دانش در کلاس درس گفته میشود.

عنوان این سه نوع نگاه به برنامه درسی بیانگر آن است که استاد شیوه تدریس خود را با نوع نگاه به برنامه درسی تنظیم میکند. در نگاه اول برنامه به عنوان واقعیت، دانش یک امر بیرونی و مستقل از فرد میباشد. استاد صاحب یا دارنده دانش است و میتواند دانش خود را به فراگیر منتقل کند. ذهن فراگیر چون ظرفی قلمداد میشود که استاد از طریق آموزش خود آن را پر میکند. وظیفه فراگیر کسب دانش ارائه شده توسط استاد میباشد. در این شیوه استاد به ابزاری برای سنجش میزان دانش منتقل شده نیاز دارد که بتواند به طور عینی میزان آموخته های کسب شده فراگیران را اندازه گیری کند. سنجش به اندازه گیری و میزان دانش کسب شده محدود میشود و هر سؤال تنها یک پاسخ صحیح دارد.

زمانی که استاد از برنامه درسی استاد محور یا انتقال دانش به برنامه درسی فراگیر محور حرکت میکند، به شیوه تدریس دیگر و روشهایی دیگر برای جمع آوری اطلاعات و سنجش میزان موفقیت فراگیران نیاز دارد. شیوه سنجشی که سئوالهای مورد پرسش در آن الزاماً به یک پاسخ صحیح ختم نمی شوند.

هر یک از سه نگاه ذکر شده در عمل از شیوه های تدریس، انتظارات آموزشی، سنجش و ارزشیابی خاص خود استفاده میکنند. ویژگیها، تفاوتها و مشابهت های این سه نگاه و شرایط لازم برای حرکت از برنامه درسی به عنوان واقعیت به سمت برنامه درسی به عنوان فعالیت یا جستجو مطالبی هستند که در جلسات ماهیانه کمیته برنامه ریزی درسی مورد بحث قرار خواهند گرفت.

نظر به اینکه واحد برنامه ریزی درسی از ارکان اصلی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی است، اولین و مهم ترین وظیفه این واحد ارتقا کیفیت و ایجاد مداخلات موثر در امر برنامه ریازی درسی است، تا منطبق بر نیازهای جامعه، مبتنی بر وظایف آموزش گیرندگان در آینده، بیانگر نگاه هوشمندانه و منتقد به برنامه های نوآور اقصی نقاط دنیا باشد. لذا مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی از طریق کمیته برنامه ریزی درسی به طور ویژه به تقویت برنامه ریزی درسی از طریق تحلیل وظایف (task analysis) به تدوین اهداف و پیامدها می پردازد. این وظیفه خطیر مرکز توسعه به منظور تقویت مهارتهای برنامه ریزی درسی و بهبود کیفیت مواد یاد دهی، یادگیری، ارزشیابی یادگیری دانشجویان و کارآیی آموزش از طریق کمیته برنامه ریزی درسی انجام می گیرد.

اهداف واحد برنامه ریزی درسی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی:

- ❖ بهبود و بازنگری برنامه های آموزشی
- ❖ انطباق برنامه های درسی با نیاز جامعه
- ❖ انطباق برنامه های درسی با وظایف (task) آینده دانشجویان
- ❖ تعیین core curriculum در برنامه درسی دانشگاه
- ❖ تعیین core competency در برنامه ریزی درسی دانشگاه
- ❖ تغییرات برنامه های درسی در دوران پسا کرونا
- ❖ هدفمند شدن برنامه های آموزشی مدرسین
- ❖ استفاده بهینه از زمان و امکانات جهت آموزش کیفی
- ❖ نظارت و پیگیری اجرایی برنامه های آموزشی مدرسین
- ❖ تدوین برنامه های آموزشی در سلوح مختلف (طرح دوره " course plan " و طراح درس Lesson Plan اساتید در کلیه دروس عیلی، نظری و بالینی و در تیم گروه های آموزشی)
- ❖ تدوین log book جهت دوره های تخصصی
- ❖ ارزشیابی Lesson Plan اساتید و ارائه بازخورد برنامه ریزی شده در کارگاه های آموزشی ویژه مدرسین
- ❖ تدوین راهنمای مطالعاتی برای دانشجویان
- ❖ نظارت بر اجرای برنامه های آموزشی و ارزشیابی آنها
- ❖ ارتقا برنامه های درسی و منابع آموزشی به روز از طریق بازنگری در ابتدای هر ترم
- ❖ مشارکت و پیگیری اجرای برنامه ها توسط مدیران گروه ها